Cuicatec

El **cuicatec** és un idioma parlat pels cuicatecs a les viles de San Pedro Teutila i San Juan Tepeuxila, al centre de la serra mare oriental de l'Estat d'Oaxaca. Aquesta llengua, juntament amb el mixteca i el triqui, formen el grup mixteca i aquesta al gran tronc otomang. Compta amb aproximadament 12.610 parlants[2] S'estan emetent programes de ràdio en cuicatec a l'emissora XEOJN, situada a San Lucas Ojitlán, Oaxaca, sota el patrocini de la CDI.

Cuicatec	
Nduudu yu	
Tipus	llengua
Parlants	
12.785 (2005)[1] principalment a Mèxic	
Rànquing	-
Parlat a	La Cañada i La Mixteca, Oaxaca.
Classificació lingüística	
Otomang Otomang occidental Llengües mixteques Cuicatec	
Característiques	
Institució de normalització	SEP
Codis	
ISO 639-2	cux, cut
Glottolog	cuic1234 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/cuic1234)
Endangeredlanguages.com	3471 (http://www.endangeredlanguages.com/lang/3471)

Contingut

Etimologia de Cuicatlan

Cuicatlan és un exònim nahua que significa 'Lloc de la teca',[3] el nom original d'aquest lloc en llengua cuicatec és *Yabaham* 'casa de terra' (autònim). Al poble cuicatec també se l'anomena *Nduudu yu*.

Variants

L'Instituto Nacional de Lenguas Indígenas (INALI), revela en la seva catalogo de llengües indígenes que hi ha tres variants,[4] que són:

- **dibaku**, cuicatec central
- **duaku**, cucatec septentrional
- **dubaku**, cuicatec oriental

No obstant això Ethnologue registra només dues variants:

- Cuicatec de Tepeuxila
- Cuicatec de Teutila

Característiques

L'idioma cuicatec s'escriu amb l'alfabet llatí juntament amb alguns diacrítics per marcar els tons. Segons Basauri (1990), el cuicatec és una llengua polisintètica, és a dir, compta amb arrels entorn de les quals s'agrupen altres paraules i partícules per matisar el significat. El cuicatec també és una llengua tonal i compta amb 3 tons:

To alt: cúú *colobra*
To mitjà: cu'u *plat*
To baix: cūū *campana*

El signe (') representa al saltillo o oclusiva glotal, oclusió o tancament instantani de les cordes vocals. Per exemple:

'cūū *aquest*
cu'u *plat*

La nasalització es marca amb una **n** en superíndex. Per exemple:

yuu^{n} *panotxa*
chée^{n} *corral*

Vocabulari cuicatec

Números

āmā *un*
uvi *dos*
inu *tres*
kūun *quatre*
xú'ún *cinc*

Referències

1. INEGI, 2005 (http://www.inegi.org.mx/prod_serv/contenidos/espanol/bvinegi/productos/censos/poblacion/poblacion_indigena/leng_indi/PHLI.pdf), pàgina 41.
2. INEGI 2005 (http://cuentame.inegi.org.mx/impresion/poblacion/lindigena.asp), parlants de llengües indígenes a Mèxic.
3. Campbell 1997:402)
4. INALI (http://www.inali.gob.mx/clin-inali/html/v_cuicateco.html), Catálogo de Lenguas Indígenas.

Bibliografia

- Basauri, Carlos (1928). La situación actual de la población indígena de México. Publicaciones de la Secretaría de Educación Publica, vol. 16, no. 8. Ciudad de México: SEP.
- Anderson, E. Richard & Hilario Concepción R. 1983. Diccionario cuicateco: español-cuicateco, cuicateco-español. Ciudad de México: Instituto Lingüístico de Verano.
- Summer Institute of Linguistics (1961). 'Iiti s'een chi vee 'in'yeendi 'cuu. Idioma cuicateco de Tepeuxila, Oax. Publicado por el Instituto Lingüístico de Verano en cooperación con la

Dirección General de Asuntos Indígenas de la Secretaria de Educación Publica. Ciudad de México.
- Bradley, David P. 1991. A preliminary syntactic sketch of Concepción Pápalo Cuicatec. In C. Henry Bradley and Barbara E. Hollenbach (eds.), Studies in the syntax of Mixtecan languages 3, pp. 409–506. Dallas: Summer Institute of Linguistics and the University of Texas at Arlington.
- Campbell, Lyle. 1997. *American Indian languages: the historical linguistics of Native America*. Oxford: Oxford University Press.
- Needham, Doris & Marjorie Davis. 1946. Cuicateco phonology. International Journal of American Linguistics 12: 139-46.

Enllaços externs

- Everyculture (http://www.everyculture.com/Middle-America-Caribbean/Cuicatec-Bibliography.html#ixzz119HaAtAz)